

Helsedirektoratet
Pb. 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboes gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Deres referanse:
Vår referanse: 25/00010-257
Vår dato: 12.11.2025

FOs innspill til Demensplan 2030

FO (Fellesorganisasjonen) er fagforeningen for sosialarbeidere og organiserer 38 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO mener de to viktigste målene for Demensplan 2030 er:

- mer tverrfaglige tjenester og tilbud med mål om å forebygge og vedlikeholde ferdigheter for personer med demens og
- individuelt tilpassede aktivitets- og avlastningstilbud til pårørende og andre nære omsorgspersoner

Mer tverrfaglige tjenester og tilbud med mål om å forebygge og vedlikeholde ferdigheter for personer med demens

Vi vet at økende gjennomsnittsalder gir flere med aldersrelaterte sykdommer som demens. Mange mister ferdigheter og blir avhengige av bistand. Derfor må målet være å sikre god livskvalitet – både for den enkelte og for pårørende. Det handler om å bevare selvstendighet og trivsel gjennom meningsfulle aktiviteter.

For å lykkes med dette, trengs tverrfaglig samarbeid og kompetanse. Kommunale helse- og omsorgstjenester er helt sentrale – både for personer som står i fare for å utvikle demens, ved mistanke om demens og for dem som har fått en diagnose.

Tjenestene må blant annet ha kompetanse til å: observere endringer over tid, vedlikeholde ferdigheter og forebygge funksjonstap og kunne tilby habilitering og rehabilitering. Demens kan føre til ensomhet og sosial tilbaketrekking, og derfor må tjenestene også støtte opp under sosial deltakelse og meningsfulle aktiviteter.

Tjenestene må ha ansatte med sosialfaglig kompetanse – særlig innen observasjon, kartlegging og miljøterapeutisk arbeid. Tidlig innsats er avgjørende for å forebygge funksjonsreduksjon og opprettholde ferdigheter. Kommunene har et stort ansvar for forebygging, habilitering og rehabilitering, og må få tilført nødvendige ressurser. Det samme gjelder spesialisthelsetjenesten, som må ha kapasitet til ambulant virksomhet og veiledning av kommunene.

FO mener at sosialfaglig kompetanse er avgjørende for kvalitet og tverrfaglighet, og vil særlig vektlegge kompetansen vernepleiere og sosionomer har.

Vernepleiere har en kombinert helse og sosial faglig kompetanse, og særlig kompetanse i miljøterapeutisk arbeid, helsefremming og helsehjelp gjør vernepleieren relevant også i eldreomsorgen og for pasienter med demens.

Sosionomer har kompetanse i tverrfaglig samarbeid, koordinering og ivaretagelse av rettigheter – både for pasienter og pårørende.

Tiltakene vi foreslår for å nå målet er:

- Krav om tverrfaglig samarbeid og sosialfaglig kompetanse i demensteam (hukommelsesteam), med vernepleier og sosionom tilknyttet.
- Kompetanseheving om demens for ansatte.
- Individuelt tilpassede tjenestetilbud, inkludert miljørettede tiltak som støtter orientering, trygghet og sosial deltakelse.
- Tidlig oppdagelse og utredning ved mistanke om demens hos personer med utviklingshemming.
- Tydelige styringssignaler til kommunene om å prioritere tiltak i Demensplan 2030.

Individuelt tilpassede aktivitets- og avlastningstilbud til pårørende og andre nære omsorgspersoner

Mange personer med demens kan bo hjemme – hvis tjenestene er tilpasset og differensierte. FO mener det må satses mer på hjemmebasert avlastning. I dag tilbys ofte kun institusjonsbasert avlastning og dag/aktivitetstilbud, men mange med demens kan ha utbytte av å være i kjente omgivelser.

Miljørettede tiltak og aktiviteter er ikke bare viktige for den som har demens – de kan også gi pårørende et nødvendig «frirom». Men det er viktig å understreke at slike tiltak skal komme i tillegg til, og ikke i stedet for, nødvendig avlastning.

Mange personer med demens har behov for ulike tjenester, hvor det er aktuelt med et koordinerende team og/eller person. FO mener det er viktig med sosialfaglig kompetanse knyttet til et slikt team eller koordinerende tjeneste. Sosialarbeidere har god kompetanse på å gi helhetlige, koordinerte og individuelt tilpassede tjenester for å støtte og bistå pasienter/brukere og pårørende i møte med hjelpeapparatet.

Tiltakene vi foreslår for å nå målet er:

- Fleksible og varierte avlastningstilbud, inkludert individuell avlastning i hjemmet.
- Tilpassede dagaktivitetstilbud med kjente rammer og meningsfulle aktiviteter. Økt antall sosionomer i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Oppsummeringsvis mener FO Demensplan 2030 må være tydelig på behovet for tverrfaglighet og sosialfaglig kompetanse. Det handler om å sikre gode tjenester til personer med demens – og støtte deres pårørende. Med riktige tiltak og ressurser kan vi bidra til bedre livskvalitet, mer selvstendighet og trygghet for alle berørte.